

ایلام پل توسعه روابط و گسترش مناسبات با کشور عراق و آسیای غربی

دو کشور ایران و عراق دارای روابط حسنه بسیار خوبی بوده و در برهه های مختلف همواره به عنوان دو شریک قابل اعتماد همکاری های زیادی داشته اند. ارتقای این همکاری ها و مناسبات می تواند مناطق مرزی و استانهای همجوار در دو کشور را به سمت توسعه و رونق اقتصادی سوق دهد. کشور عراق از یک طرف به لحاظ جغرافیایی و موقعیت استراتژیک به عنوان همسایه ایران و از طرف دیگر به لحاظ هویتی دارای بیشترین اشتراکات تاریخی، فرهنگی و مذهبی با دولت و ملت ایران است.

پس از سقوط رژیم بعث، دولت عراق توانست با طی فرایند دولت - ملت سازی از رشد و ثبات خوبی برخوردار شود و به مرور به سمتی حرکت کرد که به عنوان یک کشور مهم منطقه ای ایفای نقش نماید که اولین اولویت آن گسترش روابط با کشورهای همسایه بود. در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران نیز همسایگان و گسترش روابط با آنها جایگاه ممتاز و ویژه ای دارد و براین اساس طبیعی است که همکاری های منطقه ای با محوریت ایران، عراق و دیگر کشورهای همسایه در اولویت قرار گیرد.

روابط دو جانبه و همکاری های سیاسی - اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی دو کشور ایران و عراق که از در طول تاریخ همواره استمرار داشته اکنون با توجه به فراهم شدن زمینه های همکاری و گسترش مناسبات همه جانبه از اهمیت ویژه ای برخوردار است که باید هر چه سریع تر به نتایج مطلوبی برسد تا منجر به بهبود که وضعیت معیشتی مرزنشینان و توسعه اقتصادی استانهای همجوار گردد.

ظرفیت همکاری های سیاسی - امنیتی، فرهنگی و اقتصادی ، استفاده از ظرفیت های نفتی و گازی ، توانمندی های فنی و مهندسی ایران، کمک به توسعه ساخت و ساز های کشور عراق، پتانسیل های بخش کشاورزی و توریسم مذهبی از جمله عواملی است که می تواند استان ایلام را به تحول و شکوفایی اقتصادی برساند که نیازمند ساماندهی مرز، توسعه بازارچه های مرزی، ایجاد مناطق ویژه اقتصادی، و استفاده از قابلیت های شهرستانها در توسعه مناسبات با کشور عراق است.

موقعیت مرزی استان ایلام با بیش از ۴۳۰ کیلومتر مرز مشترک با کشور عراق ایمن ترین، قدیمی ترین و فعالترین مرز جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عراق می باشد که یک موقعیت استثنایی و منحصر به فرد و امن را برای تردد زوار، ورود و خروج کالا، مسافر و بار، توسعه گردشگری و صنعت توریسم، ایجاد منطقه ویژه اقتصادی، سرمایه گذاری در بخش های مختلف و خدمات پشتیبانی در دو سوی مرز و.. بوجود آورده است. از سوی دیگر استان ایلام با داشتن منابع غنی زیرزمینی، منابع انرژی (نفت و گاز)، موقعیت جغرافیایی ویژه، قابلیت ها و ظرفیت های بالقوه و بالفعلی دارد که به لحاظ دوری از مرکز، جنگ و عدم توسعه یافتگی نتوانسته در ردیف استانهای برخوردار کشور قرار بگیرد، وجود مرز با کشور عراق در شرایط جدید منطقه ای و بین المللی می تواند بعنوان پل توسعه استان ایلام مطرح و این منطقه را به جایگاه بین المللی و توسعه و شکوفایی برساند.

استان ایلام همواره بعنوان کانون و مرکز کلیه مبادلات دو کشور ایران و عراق از ظرفیت ها و اولویت های ویژه ای برخوردار است ، اولاً امن ترین مرز کشور بوده و با

مرکز کشور عراق کمترین فاصله زمانی را دارد و ثانیاً به لحاظ نزدیکی به عتبات عالیات یک قابلیت ویژه و اثر گذار مذهبی در تردد زوار است.

وجود بازارچه مرزی مهران، بازارچه هلاله شمالی، مناطق ویژه اقتصادی و نیز مولفه های اقتصادی شهرستان دهلران و وجود شرکت های نفت، گاز و پتروشیمی در استان می تواند قابلیت های سرمایه گذاری در استان را بیش از پیش نمایان تر کند.

موقعیت استان ایلام با گذشته و تاریخی درخشان در غرب ایران اکنون جاده ابریشمی است که می تواند ایران را به آسیای غربی متصل نماید و همواره مورد توجه مورخان، نویسندگان، گردشگران و .. بوده و هست.

این استان به لحاظ موقعیت استراتژیک در دوران دفاع مقدس بعنوان ستون محکم دفاعی کشور در مقابل زیاده خواهی حزب بعث با جانفشانی و دلاورمردی مردمانش همواره بعنوان سمبل مقاومت مطرح و در دوران بعد از دفاع مقدس، کمتر توسعه یافته و نسبت به دیگر استانهای کشور از امکانات کافی برخوردار نشد.

وجود مرز که یک زمانی تهدید محسوب می شد اکنون با نگاه اعتدال گرایانه و توسعه محور دولت تدبیر و امید در عرصه سیاست های داخلی و خارجی در جهت توسعه مبادلات و مناسبات مرزی با کشورهای منطقه بالاخص عراق به سمت توسعه مناسبات سیاسی - اقتصادی و فرهنگی گام بر می دارد که این مهم فرصت مناسبی را نصیب مرزنشینان نموده تا از فضای جنگی و خشونت بار دیروز در فضای آرام و مسالمت آمیز امروز به ویژگی ها و اشتراکات فرهنگی، تاریخی، قومیتی و دینی - مذهبی خود بیندیشند. فضای موجود امروز این دو کشور ایجاب می کند که

دولتمردان در دو طرف مرز برای این متغیرها مفهوم تعریف نمایند و به ساماندهی وضعیت استانهای مقابل و گسترش مناسبات دو طرف پردازند.

استان ایلام در مجاورت سه استان عراق (دیاله، واسط و میسان) با بیشترین طول مرز در کشور با عراق قرار گرفته است که توسعه روابط و مراودات ایلام با استانهای روبرو می تواند موجبات خروج استان از بن بست توسعه نیافتگی را فراهم آورد. ظرفیت و قابلیت های استان به گونه ای است که در صورت ساماندهی و توجه ویژه می تواند به عنوان قلب اقتصاد ایران مطرح و از طریق استانهای دیاله به شمال و اقلیم کردستان، واسط به مرکز و میسان به جنوب عراق دسترسی یافته و زمینه های توسعه بین المللی استان را با ورود به کشورهای آسیای غربی و اتصال به بازارهای جهانی فراهم آید.

استان ایلام با توجه به موقعیت آن در غرب آسیا و با توجه به قابلیت های سیاسی - امنیتی و فرهنگی می تواند پذیرای سفارتخانه های خارجی، نمایندگی های کنسولی و سازمانهای بین المللی باشد، نزدیکی به عتبات عالیات، مرزبین المللی و امن، بازراچه مرزی و منطقه ویژه اقتصادی، وجود منابع عظیم نفتی و گازی مشترک با کشور عراق، وجود بیشترین معاود و تبعه خارجی در استان، قابلیت های فراوان سرمایه گذاری خارجی در استان، داشتن منابع طبیعی و زیرزمینی و نیروی انسانی کارآمد و توانمند همه و همه باعث شده تا استان ایلام در ریل توسعه بین المللی قرار گرفته و تنها نیازمند ایجاد ساختارها و فراهم نمودن شرایط برای دستیابی به اهداف عالیه توسعه و پیشرفت و هارمونی بین دستگاهی است تا در راستای تقویت و توسعه

روابط خارجی استان ایلام در عرصه ها مختلف اقتصادی، سیاسی و فرهنگی و ارتقاء
جایگاه بین المللی آن تلاش نمود.

علی نیکوکار

کارشناس ارشد روابط بین الملل

کارشناس روابط عمومی استانداری ایلام